

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
29 päivänä heinäkuuta 2019¹

Asia C-421/18

**Ordre des avocats du barreau de Dinant
vastaan
JN**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Tribunal de première instance de Namur (alioikeus, Namur, Belgia))

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue – Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa – Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano siviili- ja kauppaoikeuden alalla – Asetus (EU) N:o 1215/2012 – 1 artiklan 1 kohta – Siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsite – 7 artiklan 1 kohta – Eriytynyt toimivalta sopimusta koskevassa asiassa – Sopimusta koskevan asian käsite – Maksuvaatimus, joka koskee vuotuisia jäsenmaksuja, jotka asianajaja on velkaa asianajajayhteisölle – Oikeudellinen velvoite, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa

I Johdanto

1. Käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö, jonka tribunal de première instance de Namur (alioikeus, Namur, Belgia) on esittänyt, koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen (EU) N:o 1215/2012 (jäljempänä Bryssel I a -asetus)² 7 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
2. Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Ordre des avocats du barreau de Dinant (Belgia) sekä JN ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittu on jättänyt maksamatta vuotuisia jäsenmaksuja, jotka hän oli velkaa ensimmäiselle. Nämä vuotuiset jäsenmaksut perustuvat siihen, että JN oli hyväksytty Ordre des avocats du barreau de Dinantin jäseneksi, mikä on Belgian oikeuslaitoksesta annetun lain (code judiciaire) mukaan pakollista asianajajan ammatin harjoittamiseksi Belgiassa.
3. Koska JN asuu Ranskassa, hän on kiistänyt ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan tutkia tämä riita-asia.
4. Tässä tilanteessa tämä tuomioistuin tiedustelee, onko asianajajayhteisön kanne, jonka tarkoituksena on kyseisen yhteisön jäsenen velvoittaminen maksamaan vuotuiset jäsenmaksut, jotka hän on sille velkaa, Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettussa sopimusta koskevassa asiassa nostettu kanne.

¹ Alkuperäinen kieli: ranska.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston 12.12.2012 antama asetus (EUVL 2012, L 351, s. 1).

5. Tarkasteluni loppuksi ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa tähän kysymykseen siten, että sellaisen kanteen, joka koskee velvoitetta maksaa vuotuisia jäsenmaksuja, jotka muodostuvat lähinnä vakuutusmaksuista ja perustuvat asianajajayhteisön päätökseen – minkä selvittäminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä –, kun asianajajien edellytetään kansallisen lain mukaisesti liittyvän tähän yhteisöön, on katsottava kuuluvan Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua sopimusta koskevan asian käsitteen alaan.

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Bryssel I a -asetus

6. Bryssel I a -asetuksen johdanto-osan 16 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Moitteettoman lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen liittymän vuoksi olisi oltava vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi. Läheisellä liittymällä olisi taattava oikeusvarmuus ja vältettävä mahdollisuus siitä, että vastaaja haastetaan sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimeen, johon hän ei kohtuudella ole voinut odottaa joutuvansa. – –”

7. Tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Sitä ei erityisesti sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin eikä valtion vastuuseen teoista ja laiminlyönneistä, jotka on tehty julkista valtaa käytettäessä (acta iure imperii).”

8. Tämän asetuksen 2 jaksossa, jonka otsikkona on ”Eriytynen toimivalta”, olevan 7 artiklan 1 alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa

1. a) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä,
- b) jollei toisin ole sovittu, tätä säännöstä sovellettaessa kanteen perusteena olevan velvoitteen täytäntöönpanopaikka on
  - irtaimen kaupassa se paikkakunta jäsenvaltiossa, minne tavarat sopimuksen mukaan toimitettiin tai oli toimitettava,
  - palvelujen osalta se paikkakunta jäsenvaltiossa, missä palvelut sopimuksen mukaan suoritettiin tai oli suoritettava,
- c) jollei sovelleta b alakohtaa, sovelletaan a alakohtaa;”

B Belgian oikeuslaitoksesta annettu laki

9. Belgian oikeuslaitoksesta annetun lain 428 §:n ensimmäisessä momentissa todetaan seuraavaa:

”Asianajajan ammattinimikettä saa käyttää ja asianajajan ammattia saa harjoittaa ainoastaan belgialainen tai Euroopan unionin jäsenvaltion kansalainen, joka on suorittanut oikeustieteen tohtorintutkinnon tai oikeustieteen perustutkinnon (licence) ja joka on antanut 429 §:ssä tarkoitetun valan ja merkitty asianajajayhdistysten asianajajaluetteloon tai asianajajaharjoittelijoiden luetteloon”.

10. Lain 443 §:ssä todetaan, että asianajajayhdistyksen hallitus voi vahvistaa luettelonsa merkittyjen asianajajien, jonkin toisen Euroopan unionin jäsenvaltion ammattinimikkeellä ammattiaan harjoittavien asianajajien sekä asianajajaharjoittelijoiden ja kunniajäsentensä maksettavaksi jäsenmaksuja.

III Pääasia, ennakkoratkaisukysymys ja menettely unionin tuomioistuimessa

11. JN hyväksyttiin Ordre des avocats du barreau de Dinantin jäseneksi ajankohtana, jota ei ole tarkemmin määritelty.

12. JN kertoo asettuneensa asumaan Ranskaan 1990-luvulla mutta pysyneensä edelleen jäsenenä Ordre des avocats du barreau de Dinantissa, jolle hän maksoi vuosittaisia jäsenmaksuja vuoteen 2012.

13. Ordre des avocats du barreau de Dinantin puheenjohtaja vaati 29.5.2015 päivätyllä kirjeellä JN:ää maksamaan jäsenmaksut vuosilta 2013, 2014 ja 2015. Tästä kirjeestä ilmenee tältä osin, että yhtäältä asianajajayhteisön jäsenyydestä ”on merkittävää etua vakuutusten osalta” ja että tälle yhteisölle maksettavat jäsenmaksut ”muodostuvat tosiasiaassa lähinnä tämän yhteisön maksamista vakuutusmaksuista” ja että toisaalta tämän yhteisön puheenjohtaja ehdotti JN:lle – todettuaan, että hän harjoitti asianajajan ammattia vain vähäisessä määrin mutta oli edelleen asianajajayhteisön jäsen –, että näiden jäsenmaksujen määrää vähennettäisiin vastaamaan yhteisön maksamien vakuutusmaksujen määrää ja että ne voitaisiin suorittaa erissä.

14. Koska JN ei vastannut kirjeeseen eikä hoitanut maksua, hänelle lähetettiin maksumuistutukset 11.12.2015 ja 21.12.2016. Koska näihin maksumuistutuksiin ei vastattu, asianajajayhteisö kehotti JN:ää maksamaan vuosittaiset jäsenmaksunsa 23.1.2017 päivätyllä maksuvaatimuksella.

15. Tämän maksuvaatimuksen jälkeen JN lähetti yhteisölle kirjeen, jossa hän kertoi taloudellisista vaikeuksistaan, joiden vuoksi hän ei voinut maksaa enempää kuin sata euroa kuukaudessa vaadittujen jäsenmaksujen suorittamiseksi.

16. Koska JN ei kuitenkaan suorittanut yhtään maksua, Ordre des avocats du barreau de Dinant haastoi hänet 17.5.2017 tribunal de première instance de Namuriin, joka on esittänyt ennakkoratkaisupyynnön, ja vaati, että hänet veloitetaan maksamaan 7 277,70 euroa, johon lisätään korot ja oikeudenkäyntikulut.

17. JN pyysi Ordre des avocats du barreau de Dinantin puheenjohtajalle 16.5.2017 osoittamallaan kirjeellä, että hänet poistettaisiin asianajajaluettelosta ja että hän saisi maksaa kertyneet maksut erissä 24 kuukauden aikana.

18. JN on kiistänyt kansallisessa tuomioistuimessa kyseisen tuomioistuimen toimivallan Bryssel I a -asetuksen nojalla. Hänen mukaansa Ordre des avocats du barreau de Dinantin jäseneksi pääsy asianajajan ammatin harjoittamista varten ei ole sopimusasia tämän asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, koska kyseessä ei ole sopimus, johon liittyy tahdonautonomia ja vapaa valinta, vaan hallinnollinen muodollisuus ja lakisääteinen velvollisuus.

19. Ordre des avocats du barreau de Dinant väittää sitä vastoin, että pysyessään tämän yhteisön jäsenenä JN on sitoutunut maksamaan kyseiselle yhteisölle sen vahvistamat vuosittaiset jäsenmaksut, joten tällaista sitoumusta on sen mielestä pidettävä Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna sopimusvelvoitteen veroisena.

20. Kansallinen tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä tämän asetuksen 7 artiklan 1 alakohdan sovellettavuutta käsiteltävässä asiassa ja tiedustelee erityisesti, voidaanko soveltaa tuomiossa Peters Bauunternehmung³ esitettyä tulkintaa. Tämän oikeuskäytännön mukaisesti yhdistyksen ja sen jäsenten väliseen jäsenyysuhteeseen perustuvia velvoitteita on pidettävä tässä säännöksessä tarkoitettuina sopimusta koskevinä asioina.

21. Tässä tilanteessa tribunal de première instance de Namur päätti 21.6.2018 tekemällään päätöksellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen 28.6.2018, lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asianajajayhteisön kanne, jonka tarkoituksena on kyseisen yhteisön jäsenen velvoittaminen maksamaan vuotuiset jäsenmaksut, jotka hän on sille velkaa, [Bryssel I a -asetuksen] 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna sopimusta koskevassa asiassa nostettu kanne?”

22. Kirjallisia huomautuksia ovat esittäneet Italian ja Liettuan hallitukset sekä Euroopan komissio.

IV Arviointi

23. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksellään, onko asianajajayhteisön kanne, jolla vaaditaan kyseisen yhteisön jäsenen velvoittamista maksamaan vuotuiset jäsenmaksut, jotka hän on sille velkaa, Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna sopimusta koskevassa asiassa nostettu kanne.

24. Huomautan aluksi, että komissiolla on epäilyksiä siitä, onko Bryssel I a -asetus sovellettavissa pääasiassa, koska tietyt julkisten elinten ja yksityisen väliset oikeusriidat on suljettu pois tämän asetuksen soveltamisalalta ja koska Ordre des barreaux francophones et germanophone (jäljempänä OBFG), johon Ordre des avocats du barreau de Dinant kuuluu, on julkisoikeudellinen oikeushenkilö.

25. Koska kansallinen tuomioistuin ei ole tältä osin esittänyt kysymyksiä eikä lausunut ennakkoratkaisupyyntöpäätöksessään, oletan, että sen mielestä Bryssel I a -asetus on sovellettavissa pääasiassa.

26. Ottaen kuitenkin huomioon komission toteamukset esitän aluksi tältä osin eräitä huomautuksia (A kohta). Siltä osin kuin kansalliseen asiakirja-aineistoon, joka on unionin tuomioistuimen käytettävissä, ei tältä osin sisälly riittävästi tietoa, huomautukseni rajoittuvat yleisiin toteamuksiin, jotta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voisi tutkia, onko Bryssel I a -asetus sovellettavissa pääasiassa.

27. Tarkastelen seuraavaksi esitettyä ennakkoratkaisukysymystä, jolla tiedustellaan, kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kanne tämän asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna sopimusta koskevan asian käsitteen alaan (B kohta).

A Bryssel I a -asetuksen soveltamisala

28. Bryssel I a -asetuksen 1 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan sitä sovelletaan ”siviili- ja kauppoikeudellisissa asioissa”.

³ Tuomio 22.3.1983 (34/82, EU:C:1983:87).

29. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsitettä on pidettävä itsenäisenä käsitteenä, jonka tulkinnassa on käytettävä perustana yhtäältä Bryssel I a -asetuksen tavoitteita ja järjestelmää sekä toisaalta niitä yleisiä periaatteita, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta. Lisäksi tarve varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja se, että jäsenvaltioissa ei anneta keskenään ristiriitaisia ratkaisuja, jotta turvataan lainkäytön yhdenmukaisuus, edellyttää, että tätä siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsitettä tulkitaan laajasti.⁴

30. Siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsitteen tulkinta johtaa siihen, että tietyt tuomioistuinten ratkaisut jäävät Bryssel I a -asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle joko oikeusriidan asianosaisten välisten oikeussuhteiden laatua tai oikeusriidan kohdetta luonnehtivien tekijöiden vuoksi.⁵

31. Oikeuskäytännössä on täten todettu, että vaikka tietyt viranomaisen ja yksityisen väliset oikeusriidat saattavatkin kuulua Bryssel I a -asetuksen soveltamisalaan, näin ei ole viranomaisen käyttäessä julkista valtaa.⁶ Nimittäin se, että yksi oikeusriidan asianosaisista käyttää julkista valtaa, koska se käyttää yksityisten välisiin suhteisiin sovellettaviin sääntöihin nähden poikkeuksellisen laajaa valtaa, estää sen, että tällainen oikeusriita olisi tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu siviili- ja kauppaoikeudellinen asia.⁷

32. Kuten olen todennut käsiteltävässä asiassa tämän ratkaisuehdotuksen 24 kohdassa, komissio on huomauttanut, että OBF, johon Ordre des avocats du barreau de Dinant kuuluu, on julkisoikeudellinen oikeushenkilö, joka on oikeussubjekti ja jonka organisaatiosta ja toiminnasta säädetään Belgian oikeuslaitoksesta annetussa laissa.⁸

33. Huomautan, että näiden säännösten mukaan OBF:n tehtävänä on valvoa asianajajien kunniaa, oikeuksia ja yhteisiä ammatillisia intressejä ja että sillä on tältä osin tietyt toimivaltuudet.⁹

34. Ordre des avocats du barreau de Dinantille, joka kuuluu OBF:hen, on siis annettu julkisen palvelun tehtävä eli sen pitää varmistaa asianomaisten henkilöiden rehellisyys ja ammattikokemus oikeudellisten palvelujen lopullisia kuluttajia varten ja taata oikeudenkäytön asianmukaisuus.¹⁰

35. Olettaen, että asia on näin – minkä tutkiminen on kansallisen tuomioistuimen tehtävänä –, on arvioitaessa Bryssel I a -asetuksen sovellettavuutta pääasiassa tarkasteltava, käyttääkö Ordre des avocats du barreau de Dinant julkista valtaa vaatiessaan pääasiassa kanteen kohteena olevien vuosittaisten jäsenmaksujen maksamista.

4 Ks. mm. tuomio 28.2.2019, Gradbeništv Korana (C-579/17, EU:C:2019:162, 46 ja 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Huomautan, että tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) ja tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna myöhemmillä uusien jäsenvaltioiden tähän yleissopimukseen liittymisestä tehdyillä yleissopimuksilla, yhteydessä syntynyt oikeuskäytäntö pätee myös Bryssel I a -asetuksen osalta siltä osin kuin kyseisiä säännöksiä ja määräyksiä voidaan pitää toisiaan vastaavina (ks. vastaavasti mm. tuomio 14.3.2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, 27 kohta ja tuomio 9.3.2017, Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, 31 kohta). Asia on näin käsiteltävässä asiassa merkityksellisten säännösten osalta eli Bryssel I a -asetuksen 1 artiklan 1 kohdan osalta (ks. mm. tuomio 11.4.2013, Sapir ym., C-645/11, EU:C:2013:228, 31 ja 32 kohta ja tuomio 15.11.2018, Kuhn, C-308/17, EU:C:2018:911, 31 ja 32 kohta) ja tämän asetuksen 7 artiklan 1 alakohdan osalta (ks. mm. tuomio 14.3.2013, Česká spořitelna, C-419/11, EU:C:2013:165, 43 ja 44 kohta ja tuomio 8.5.2019, Kerr, C-25/18, EU:C:2019:376, 20 kohta). Tämän ratkaisuehdotuksen jäljellä olevissa osissa mainitsen näin ollen ainoastaan Bryssel I a -asetuksen vaikka viittaisin oikeuskäytäntöön, joka koskee sitä edeltäviä välineitä.

5 Ks. mm. tuomio 14.10.1976, LTU (29/76, EU:C:1976:137, 4 kohta) ja tuomio 28.4.2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

6 Ks. mm. tuomio 11.4.2013, Sapir ym. (C-645/11, EU:C:2013:228, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

7 Ks. mm. tuomio 28.2.2019, Gradbeništv Korana (C-579/17, EU:C:2019:162, 49 kohta).

8 Komissio viittaa tältä osin mm. OBF:n verkkosivustoon (joka on päivitetty 26.8.2014), https://avocats.be/sites/default/files/texte_apropos_avocatsBE3.pdf.

9 Ks. Belgian oikeuslaitoksesta annetun lain 495 §:n 1 momentti.

10 Huomautan tältä osin, että unionin tuomioistuin on tunnustanut sen, että on välttämätöntä antaa organisaatiota, pätevyyttä, ammattietiikkaa, valvontaa ja vastuuta koskevia säännöksiä, joilla varmistetaan tällaiset takeet (ks. mm. tuomio 12.12.1996, Reisebüro Broede, C-3/95, EU:C:1996:487, 38 kohta ja tuomio 19.2.2002, Wouters ym., C-309/99, EU:C:2002:98, 97 kohta).

36. Tässä arvioinnissa on tutkittava vuosittaisten jäsenmaksujen luonnetta¹¹ ja kanteen perustaa sekä sen vireille saattamista koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.¹²
37. Vuosittaiset jäsenmaksut eivät mielestäni vaikuttaisi olevan luonteeltaan ilmaus julkisen vallan käytöstä.
38. Belgian oikeuslaitoksesta annetun lain 443 §:n mukaan asianajajayhdistyksen hallitus *voi* nimittäin vaatia, että asianajajaluetteloon merkittyjen asianajajien on maksettava jäsenmaksut, jotka se *vahvistaa*. Komissio huomauttaa tältä osin, että OBFG:stä annetun asetuksen 2 §:stä käy ilmi, että jäsenmaksut määritellään OBFG:n yleiskokouksessa.
39. Muistutan, että 29.5.2015 päivätystä Ordre des avocats du barreau de Dinantin puheenjohtajan JN:lle lähettämästä kirjeestä ilmenee, että asianomaiselle yhteisölle maksettavat vuosittaiset jäsenmaksut muodostuvat lähinnä tämän yhteisön maksamista vakuutusmaksuista ja että kyseiseen yhteisöön liittyminen tarjoaa etuja vakuutusten osalta.¹³ Ymmärrän tämän toteamuksen siten, että OBFG on ottanut vakuutusyhtiöstä pakollisen ammatillisen vastuuvakuutuksen OBFG:hen liittyneille asianajajille.
40. Muistutan lisäksi, että samasta kirjeestä ilmenee, että yhteisö oli suostunut vähentämään vuosimaksujen määrää yhteisön maksamia vakuutusmaksuja vastaavaan määrään.¹⁴
41. Ainakin näissä olosuhteissa näyttää mielestäni siltä – kuten myös komissio vaikuttaisi katsovan –, ettei kysymys ole julkiseen palveluun liittyvistä maksuista, jotka on suljettu pois Bryssel I a -asetuksen soveltamisalalta,¹⁵ vaan korvauksesta asianajajayhteisön tarjoaman palvelun osalta.
42. Siltä osin kuin on kyse kanteen perustasta ja sen vireille saattamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, näyttäisi mielestäni siltä, kuten komissio on todennut huomautuksissaan, että ne eivät myöskään vaikuttaisi olevan ilmaus julkisen vallan käytöstä.
43. Kuten komissio on huomauttanut, asianajajayhteisön on nostettava kanne saadakseen suorituksen perittävistä vuosittaisista jäsenmaksuista, eikä tällä yhteisöllä vaikuttaisi olevan mahdollisuutta saada tätä suoritusta muulla tavoin, kuten tekemällä julkisoikeudellinen päätös, joka olisi sellaisenaan täytäntöönpanokelpoinen.
44. Edellä esitetyn perusteella on kansallisen tuomioistuimen tehtävänä tutkia, kuuluuko pääasia Bryssel I a -asetuksen soveltamisalaan. Ensi näkemältä asia vaikuttaisi olevan näin.
45. Jäljempänä oletan, että pääasiassa on kyseessä Bryssel I a -asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu siviili- ja kauppaoikeudellisessa asiassa nostettu kanne ja että pääasia näin ollen kuuluu tämän asetuksen soveltamisalaan.

11 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviitteessä 15 mainittu oikeuskäytäntö.

12 Ks. vastaavasti mm. tuomio 28.2.2019, Gradbenišvo Korana (C-579/17, EU:C:2019:162, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

13 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 13 kohta.

14 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 13 kohta.

15 Unionin tuomioistuin on nimittäin katsonut, että julkisoikeudellinen laitos käyttää julkista valtaa, kun riita-asia koskee sellaisten maksujen perimistä, jotka yksityisoikeudellisen henkilön on suoritettava julkisoikeudelliselle laitokselle tämän laitteiden ja palvelujen käytöstä, erityisesti silloin, kun tämä laitteiden ja palvelujen käyttö on pakollista ja yksinomaista, ja näin on sitäkin suuremmalla syyllä silloin, kun maksut sekä niiden laskutavat ja perimismenettelyt on vahvistettu käyttäjiin nähden yksipuolisesti (ks. mm. tuomio 14.10.1976, LTU, 29/76, EU:C:1976:137, 4 kohta; tuomio 15.2.2007, Lechouritou ym., C-292/05, EU:C:2007:102, 32 kohta ja tuomio 11.6.2015, Fahnenbrock ym., C-226/13, C-245/13 ja C-247/13, EU:C:2015:383, 52 kohta).

B Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdan sovellettavuus

46. Ennakkoratkaisukysymys koskee Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua sopimusta koskevan asian käsitteen osalta oikeuskäytännössä esitettyä tulkintaa.¹⁶ Koska ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava tämän oikeuskäytännön valossa, on mielestäni tarpeen ensinnäkin muistuttaa tästä oikeuskäytännöstä joltain osin (1 kohta), ennen kuin tarkastelen seuraavaksi ennakkoratkaisukysymystä (2 kohta).

1. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka liittyy Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua sopimusta koskevan asian käsitteeseen

47. Muistutan aluksi, että Bryssel I a -asetuksen II luvussa tarkoitettua toimivaltaa koskevat säännöt perustuvat tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa esitettyyn yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan kanteen sellaista henkilöä vastaan, jolla on kotipaikka jäsenvaltiossa, nostetaan tuon jäsenvaltion tuomioistuimessa.¹⁷

48. Moitteettoman lainkäytön helpottamiseksi tai tuomioistuimen ja riita-asian läheisen liittymän vuoksi tämän periaatteen lisäksi on kuitenkin vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita, joihin kuuluu Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuun sopimusta koskevaan asiaan liittyvä peruste.¹⁸

49. Tämän 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettua sopimusta koskevan asian käsite on itsenäinen käsite, jonka tulkinnassa on tukeuduttava ensisijaisesti mainitun asetuksen systematiikkaan ja tavoitteisiin.¹⁹

50. Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että vaikka Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa ei edellytetäkään sopimuksen tekemistä, velvoitteen tunnistaminen on kuitenkin välttämätöntä tämän säännöksen soveltamiseksi, koska tuomioistuimen toimivalta vahvistetaan kyseisen säännöksen nojalla sen paikkakunnan mukaan, jossa kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä. Mainitussa säännöksessä tarkoitettua käsitteeseen ”sopimusta koskeva asia” ei voida siten katsoa tarkoittavan sellaista tilannetta, jossa osapuoli ei ole vapaaehtoisesti sitoutunut velvoitteeseen toiseen osapuoleen nähden.²⁰

51. Jotta voidaan soveltaa Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohtaa, joka koskee erityistä toimivaltaa sopimusta koskevassa asiassa, on siis määriteltävä se oikeudellinen velvoite, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa suhteessa toiseen osapuoleen ja johon kanteen perustuu.²¹

52. Muistutan tältä osin aluksi, että kansallisen tuomioistuimen viittaamasta tuomiosta Peters Bauunternehmung²² ilmenee, että yhdistyksen ja sen jäsenten väliseen jäsenyyssuhteeseen perustuvia velvoitteita on pidettävä velvoitteina, joihin henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa.

16 Tämän oikeuskäytännön osalta ks. tämän ratkaisuehdotuksen alaviite 4.

17 Ks. vastaavasti Bryssel I a -asetuksen johdanto-osan 15 perustelukappale ja tuomio 12.9.2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701, 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

18 Ks. vastaavasti Bryssel I a -asetuksen johdanto-osan 16 perustelukappale ja tuomio 4.10.2018, Feniks (C-337/17, EU:C:2018:805, 36 kohta).

19 Ks. mm. tuomio 22.3.1983, Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, 10 kohta) ja tuomio 17.6.1992, Handte (C-26/91, EU:C:1992:268, 10 kohta).

20 Ks. mm. tuomio 14.3.2013, Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, 46 kohta); tuomio 28.1.2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, 39 kohta) ja tuomio 21.4.2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, 35 kohta).

21 Ks. mm. tuomio 14.3.2013, Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, 47 kohta); tuomio 18.7.2013, ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, 33 kohta) ja tuomio 21.4.2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, 36 kohta).

22 Tuomio 22.3.1983 (34/82, EU:C:1983:87). Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 20 kohta.

53. Tämän tuomion taustalla ollut asia koski sellaisen maksuvelvoitteen luokittelua, joka perustui siihen, että yritys oli vapaaehtoisesti liittynyt yritysten muodostamaan yhdistykseen. Tällä yrityksellä oli kyseinen maksuvelvoite yhdistyksen elinten antaman, kaikkia jäseniä sitovan sisäisen säännön mukaisesti.²³

54. Mainitussa tuomiossa katsottiin tältä osin, että ”yhdistykseen liittymisestä syntyy osapuolten välille läheinen suhde, joka on samanlainen kuin sopimuksen osapuolten välinen suhde”, joten kyseisiä velvoitteita voidaan siis pitää Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuina sopimusvelvoitteina. Siinä lisättiin, että tältä osin ei ole merkitystä sillä, syntykö velvoite suoraan liittymisestä yhdistyksen jäseneksi vai johtuuko se liittymisestä ja yhdistyksen elinten tekemästä päätöksestä yhdessä.²⁴

55. Tätä oikeuskäytäntöä sovellettiin seuraavaksi analogisesti tuomiossa Powell Duffryn,²⁵ jossa todettiin, että yhtiön yhtiöjärjestyksestä on pidettävä sopimuksena, joka koskee sekä osakkeenomistajien välisiä että osakkeenomistajien ja heidän perustamansa yhtiön välisiä suhteita. Mainitun tuomion mukaan nimittäin yhtiön perustaminen ilmaisee, että osakkeenomistajilla on yhteisiä etuja yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi, ja tällaisen tavoitteen saavuttamiseksi jokaisella osakkeenomistajalla on suhteessa toisiin osakkeenomistajiin ja yhtiön elimiin tiettyjä oikeuksia ja velvoitteita, jotka ilmaistaan yhtiön yhtiöjärjestyksessä. Tuomiossa todettiin, että yhtiön yhtiöjärjestykseen sisältyvää oikeuspaikkalauseketta on pidettävä sopimuksena, joka sitoo kaikkia osakkeenomistajia.²⁶

56. Kuten tuomiossa todettiin, yhtiön osakkeenomistajaksi tullessaan tai yhtiön osakkeenomistajana ollessaan osakkeenomistaja sitoutuu hyväksymään kaikki yhtiön yhtiöjärjestykseen sisältyvät määräykset sekä sovellettavan kansallisen lain säännösten ja yhtiöjärjestyksen määräysten mukaisesti tehdyt yhtiön elinten päätökset, vaikkei osakkeenomistaja hyväksyisikään joitakin näistä määräyksistä tai päätöksistä.²⁷

57. Edellä mainitun oikeuskäytännön taustalla olevana perusteluna on mielestäni se, että kun oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö on vapaaehtoisesti liittynyt oikeushenkilöön (esimerkiksi yhdistykseen tai yhtiöön), tämä oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö sitoutuu hyväksymään kaikki tästä liittymisestä seuraavat velvollisuudet, jotka konkretisoituvat tämän jälkimmäisen oikeushenkilön perustamiskirjassa tai elinten päätöksissä ja joihin tällä tavalla perustuu kyseisen oikeushenkilön ja sen jäsenten välinen läheinen suhde, joka on rinnastettavissa sopimukseen perustuvaan suhteeseen.

58. Äskettäisessä tuomiossa Kerr²⁸ unionin tuomioistuimella on lopuksi ollut tilaisuus lausua sellaisen maksuvelvollisuuden luokittelusta, joka perustui asuinkiinteistön, joka ei ollut oikeussubjekti ja joka on laissa erityisesti perustettu käyttämään tiettyjä oikeuksia, yhteisomistajien yleiskokouksen päätökseen. Tässä päätöksessä, joka tehtiin sen jäsenten enemmistöllä mutta joka satoi kaikkia, vahvistettiin vuosittaiset maksusuodet omistusyhtymän talousarvioon kyseisen kiinteistön yhteisten tilojen ylläpitokustannusten kattamiseksi.

23 Ks. tuomio 22.3.1983, Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, 2 kohta).

24 Ks. tuomio 22.3.1983, Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, 13-18 kohta).

25 Tuomio 10.3.1992 (C-214/89, EU:C:1992:115).

26 Tuomio 10.3.1992, Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, 16-18 kohta).

27 Ks. tuomio 10.3.1992, Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, 19 kohta). Unionin tuomioistuin on myös katsonut, että tällainen vapaaehtoinen suostumus oli kyseessä johtajan tehtävien yhtiöoikeuden mukaisen hoidon osalta, ja totesi, että johtajan toiminta luo osapuolten välille samanlaisia läheisiä suhteita kuin sopimuksen osapuolten välillä on, minkä vuoksi kanne, jonka yhtiö on nostanut entistä johtajaansa vastaan tälle yhtiöoikeuden perusteella kuuluvien tehtävien asianmukaista suorittamista koskevien velvoitteiden väitetyn laiminlyönnin vuoksi, kuuluu sopimusta koskevan asian käsitteen soveltamisalaan. Unionin tuomioistuin korosti tältä osin sitä, että johtaja ja yhtiö ”ovat vapaaehtoisesti sitoutuneet vastavuoroisiin velvoitteisiin siten, että [johtaja] on halunnut johtaa ja hallinnoida tätä yhtiötä, joka on sitoutunut suorittamaan korvauksen tästä toiminnasta, joten voidaan katsoa, että näiden suhde perustuu sopimukseen” (tuomio 10.9.2015, Holterman Ferho Exploitatie ym. (C-47/14, EU:C:2015:574, 53 ja 54 kohta).

28 Tuomio 8.5.2019 (C-25/18, EU:C:2019:376). Täsmennän, että tämä tuomio julistettiin sen jälkeen, kun kirjallinen menettely oli päättynyt käsiteltävässä asiassa.

59. Unionin tuomioistuin katsoi viitattuaan edellä mainittuihin tuomioihin, että osallisuus omistusyhtymässä oli lain mukaan sinänsä pakollinen, koska kyseisessä asiassa sovellettavan Bulgarian säännösten mukaan yhteisten tilojen hallinnoinnin tuli tapahtua omistusyhtymän toimesta, mutta asianomaisen kiinteistön yhteisten tilojen hallinnoinnin yksityiskohdista määrätään sopimuksella ja yhteisomistajaksi tullaan ostamalla vapaaehtoisesti huoneisto ja sen mukana osuus kiinteistön yhteisistä tiloista, joten riidanalaista maksuvelvoitetta oli pidettävä oikeudellisena velvoitteena, johon he olivat vapaaehtoisesti antaneet suostumuksensa Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulla tavalla.²⁹

60. Unionin tuomioistuin lisäsi, että sillä seikalla, että päätös ja siihen perustuva velvoite on lain mukaan sitova ja sitoo kyseessä olevia yhteisomistajia, vaikka he eivät ole osallistuneet päätöksen tekemiseen tai he ovat vastustaneet sitä, ei ole merkitystä 7 artiklan 1 alakohdan soveltamisen kannalta, koska kiinteistön yhteisomistajaksi tullessaan ja yhteisomistajana pysyessään jokainen yhteisomistaja sitoutuu hyväksymään kaikki asianomaisen omistusyhtymän perustamiskirjaan sisältyvät määräykset ja kyseisen kiinteistön yhteisomistajien yleiskokouksen tekemät päätökset.³⁰

61. Käsiteltävässä asiassa esitettyä ennakkoratkaisukysymystä on tarkasteltava tämän oikeuskäytännön valossa.

2. Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdan sovellettavuus pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa

62. Edellä esitetyn oikeuskäytännön mukaisesti ennakkoratkaisukysymykseen vastaamiseksi on olennaisen tärkeää määritellä, onko vuosittaisten jäsenmaksujen maksuvelvoitetta pidettävä velvoitteena, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

63. Käsiteltävässä asiassa on tarkemmin katsottuna pohdittava, onko se, että Belgian oikeuslaitoksesta annetussa laissa on asetettu asianajajayhteisöön liittyminen edellytykseksi asianajajan ammatin harjoittamiselle, esteenä sille, että tähän liittymiseen perustuvia jäsenmaksuja voidaan pitää oikeudellisena velvoitteena, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa.

64. Italian ja Liettuan hallitusten mielestä tähän on vastattava kieltävästi.

65. Nämä hallitukset katsovat lähinnä, että jäsenmaksujen maksamista koskevaa velvoitetta on pidettävä ensisijaisesti velvoitteena, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa, koska asianajajaksi ryhtyvä henkilö ilmaisee vapaaehtoisesti tahtonsa harjoittaa tätä ammattia, josta seuraa velvollisuus liittyä ammatilliseen yhteisöön ja näin ollen velvollisuus maksaa tämän yhteisön vahvistamia jäsenmaksuja. Tuomiossa Peters Bauunternehmung³¹ vahvistetun periaatteen mukaisesti nämä hallitukset väittävät, että asianajajayhteisön ja asianajajien välinen suhde on luonteeltaan samankaltainen kuin sopimuksen osapuolten välinen suhde. Ammatillinen yhteisö voidaan nimittäin rinnastaa yhdistykseen ja sen jäsenten velvollisuudet perustuvat sopimukseen, joka on tämän suhteen perustana. Tällä sopimuksella sopimuspuolet ilmaisevat tahtonsa hyväksyä tässä yhteisössä sovellettavat sisäiset säännöt, mikä merkitsee muun muassa sitoumusta maksaa kyseisen yhteisön vahvistamat jäsenmaksut.

29 Ks. tuomio 8.5.2019, Kerr (C-25/18, EU:C:2019:376, 26-28 kohta).

30 Ks. tuomio 8.5.2019, Kerr (C-25/18, EU:C:2019:376, 29 kohta).

31 Tuomio 22.3.1983 (34/82, EU:C:1983:87).

66. Nämä hallitukset huomauttavat lisäksi, että niiden esittämää tulkintaa voidaan perustella erityisellä suhteella veloitteen täytäntöönpanopaikan ja tämän paikan tuomioistuimen välillä, koska sen jäsenvaltion, jossa asianajajayhteisöllä on kotipaikka, tuomioistuin pystyy parhaiten ratkaisemaan riita-asian.³²

67. Komissio katsoo sitä vastoin, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kannetta ei ole pidettävä Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettussa sopimusta koskevassa asiassa nostettuna kanteena, koska asianajajayhteisöön liittyminen, josta seuraa velvollisuus maksaa vuosittaisia jäsenmaksuja, on asetettu asianajajan ammatin harjoittamisen edellytykseksi laissa ilman mitään valinnan tai poikkeamisen mahdollisuutta. Komissio korostaa tältä osin erityisesti, että toisin kuin käsiteltävässä asiassa, tuomion Peters Bauunternehmung³³ taustalla olevassa asiassa kyseinen yritys oli vapaaehtoisesti päättänyt liittyä yhdistyksen jäseneksi.

68. Komission mukaan ei myöskään ole tarkoituksenmukaista kiertää veloitetta, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa, koskevaa edellytystä nojautumalla Bryssel I a -asetuksen yleisiin tavoitteisiin erityisen toimivallan osalta, koska vaarana olisi tällöin päätyä käytännössä liian helposti kantajan oikeuspaikan toimivaltaan, mikä olisi vastoin tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa esitettyä yleistä sääntöä.

69. Myönnän, että ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus ei ole selvä.

70. Pääasian tilanteessa on tosin joitakin yhtäläisyyksiä edellä mainittujen tuomioiden Peters Bauunternehmung³⁴ ja Powell Duffryn³⁵ taustalla olleiden asioiden kanssa siltä osin kuin pääasiassa on vastaavasti kyse oikeushenkilön ja sen jäsenten välisestä suhteesta ja se koskee tämän oikeushenkilön jäsenille asetettua maksuveloitetta, joka johtuu tämän oikeushenkilön tekemästä päätöksestä.

71. Pääasian tilanne kuitenkin eroaa näistä asioista, kuten komissio perustellusti huomauttaa, siltä osin kuin asianajajayhteisön asianajajaluetteloon merkitseminen, josta johtuu velvoite maksaa tämän yhteisön vahvistamat vuosittaiset jäsenmaksut, on pakollista asianajajan ammatin harjoittamiseksi Belgian oikeuslaitoksesta annetun lain 428 §:n ensimmäisen momentin mukaan.

72. Muistutan, että tämä pakollinen liittyminen asianajajayhteisöön liittyy siihen, että tällä yhteisölle on annettu julkisen palvelun tehtävä.³⁶ Tästä näkökulmasta tarkasteltuna sitä ei voida mielestäni rinnastaa yksityisoikeudelliseen yhdistykseen tai yhtiöön, kuten edellä mainituissa tuomioissa, joissa todettiin, että näiden oikeushenkilöiden ja niiden jäsenten välinen suhde oli sopimusluonteinen.³⁷

73. En näin ollen yhdy Italian ja Liettuan hallitusten esittämiin huomautuksiin, joiden mukaan yhteisön ja sen jäsenten välinen suhde on yleisesti samanluonteinen kuin sopimuksen osapuolten välinen suhde.

32 Nämä hallitukset lähtevät näin ollen periaatteesta, jonka mukaan kansallinen tuomioistuin on kanteen perusteena olevan veloitteen täyttämispaiikka Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 kohdan a–c alakohdan sääntöjen mukaisesti. Ks. tältä osin alaviite 46.

33 Tuomio 22.3.1983 (34/82, EU:C:1983:87).

34 Tuomio 22.3.1983 (34/82, EU:C:1983:87).

35 Tuomio 10.3.1992 (C-214/89, EU:C:1992:115).

36 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 34 kohta.

37 Huomautan lisäksi, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on katsonut, että asianajajayhteisöjä ei voida pitää yhdistyksinä, joita tarkoitetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 11 artiklassa, jossa suojataan yhdistymisvapautta, mukaan lukien negatiivista oikeutta, jonka nojalla ketään ei saa pakottaa liittymään yhdistykseen. Asianajajat on näin ollen suljettu pois tämän suojan alalta siltä osin kuin on kyse liittymisestä ammatilliseen yhteisöön (ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 2.7.1990, M.A. ym. v. Espanja, CE:ECHR:1990:0702DEC001375088).

74. Kuten olen esittänyt tämän ratkaisuehdotuksen Bryssel I a -asetuksen soveltamisalaa koskevassa 28–45 kohdassa asianajajayhteisöjen osalta, on nimittäin erotettava toisistaan kaksi erityyppistä riita-asiaa: yhtäältä riita-asiat, jotka koskevat yhteisön ja sen jäsenten välistä suhdetta, joka on luonteelta julkisoikeudellinen ja joka on näin ollen suljettu pois tämän asetuksen soveltamisalalta, ja toisaalta riita-asiat, jotka koskevat tämän yhteisön ja sen jäsenten välistä suhdetta, joka on luonteeltaan yksityisoikeudellinen ja joka näin ollen kuuluu tämän asetuksen soveltamisalaan.

75. Ainoastaan tähän jälkimmäiseen ryhmään kuuluvien riita-asioiden osalta kannetta voidaan pitää sopimusta koskevassa asiassa nostettuna kanteena siltä osin kuin se koskee velvoitetta, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa.

76. Olen tältä osin taipuvainen katsomaan pääasiassa, joka kuuluu tähän jälkimmäiseen ryhmään, että velvoitetta maksaa yhteisön vahvistamia jäsenmaksuja on tosiasiallisesti pidettävä velvoitteena, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, joten tätä velvoitetta koskevan kanteen on katsottava kuuluvan tässä säännöksessä tarkoitetun sopimusta koskevan asian alaan.

77. Tämän ratkaisuehdotuksen 63 kohdassa mainitun ongelman osalta tuomioon Kerr³⁸ sisältyy nimittäin mielestäni merkityksellisiä tulkintaa koskevia seikkoja.

78. Vaikka tuomio Kerr³⁹ koskee omistusyhtymän kulujen maksuvelvoitetta, siitä on kuitenkin mielestäni pääteltävä, että se, että kansallisessa lainsäädännössä asetetaan tietyn toiminnan harjoittamisen edellytykseksi liittyminen yhteisöön, ei välttämättä sulje pois sitä, että tästä johtuvaa velvoitetta voidaan pitää oikeudellisena velvoitteena, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

79. Korostan tältä osin, että todettuaan, että osallisuus omistusyhtymässä on lain mukaan sinänsä pakollinen, unionin tuomioistuin tähdensi tässä tuomiossa kahta seikkaa, jotka liittyvät omistusyhtymän kulujen maksuvelvoitteeseen ja joilla voidaan perustella tämän velvoitteen pitämistä sellaisena velvoitteena, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa: yhtäältä sitä, että yhteisömistajaksi tullaan ostamalla vapaaehtoisesti huoneisto ja sen mukana osuus kyseisen kiinteistön yhteisistä tiloista, ja toisaalta sitä, että näiden yhteisten tilojen hallinnoinnin yksityiskohdista määrätään sopimuksella eli yhteisömistajien välisellä yhteisellä sopimuksella.

80. Mielestäni pääasian oikeudenkäynnin tosiseikat muistuttavat jossain määrin tuomion Kerr⁴⁰ taustalla olleen asian tosiseikkoja.

81. Laissa tosin edellytetään asianajajayhteisön jäseneksi liittymistä, mikä ilmentää tapaa, jolla asianajajan ammattia säännellään kansallisessa oikeudessa.

82. Jäseneksi liittyminen tapahtui kuitenkin yhtäältä siten, että JN päätti vapaaehtoisesti ryhtyä asianajaksi ja harjoittaa tätä ammattia Belgiassa, kunnes hänet poistettiin asianajajaluettelosta vuonna 2017. Tällä valinnalla hän suostui noudattamaan tätä ammattia koskevia sääntöjä, mukaan lukien sääntöjä, joiden mukaan asianajajayhdistyksen hallitus voi vahvistaa luetteloon merkittyjen asianajajien maksettavaksi vuosittaisia jäsenmaksuja. Siltä osin kuin on kyse ajanjaksosta, jota riidanalaiset jäsenmaksut koskevat, huomautan lisäksi, että vaikka JN oli harjoittanut asianajajan ammattia vain vähäisessä määrin,⁴¹ hän päätti vapaaehtoisesti pysyä asianajajaluettelossa. Mikään ei olisi nimittäin estänyt sitä, että hän olisi voinut pyytää poistamistaan luettelosta ennen vuotta 2017, jos hän ei mielestään mitenkään hyötynyt jäsenyydestään.

38 Tuomio 8.5.2019 (C-25/18, EU:C:2019:376).

39 Tuomio 8.5.2019 (C-25/18, EU:C:2019:376).

40 Tuomio 8.5.2019 (C-25/18, EU:C:2019:376).

41 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 13 kohta.

83. Velvoitetta maksaa jäsenmaksuja ei toisaalta aseteta laissa, koska Belgian oikeuslaitoksesta annetussa laissa ei säädetä niiden luonteesta eikä määrästä.

84. Ellei kansallisen tuomioistuimen tarkastelusta muuta ilmene, asianajajayhteisö – johon kantaja kuuluu ja jonka puitteissa hän voi vaikuttaa tämän ammattiryhmän vahvistamiin yhteisiin sääntöihin – on siis määritellyt jäsenmaksujen, joiden maksamista pääasiassa vaaditaan, kohteen ja määrän. Vaaditut jäsenmaksut johtuvat siten tämän yhteisön ja JN:n läheisestä suhteesta, joka muistuttaa sopimussuhdetta. Ryhtyessään asianajajaksi ja pysyessään asianajajana tässä yhteisössä JN on vapaaehtoisesti sitoutunut jäsenmaksujen maksuvelvoitteeseen.

85. Muistutan tältä osin, että jäsenmaksut vastaavat yhteisön tarjoamaa palvelua eli ammatillisen ryhmävakuutuksen ottamista, josta kantaja hyötyy ammattinsa harjoittamisessa, kun hän päättää pysyä Ordre des avocats du barreau de Dinantin jäsenenä.

86. Kysymys ei näin ollen ole tilanteesta, jossa maksuvelvoite olisi asetettu yksipuolisesti lainsäädännössä, kuten asia oli tuomiossa Austro-Mechana.⁴²

87. Tämän tuomion taustalla olleessa asiassa, jossa oli kysymys yhtiön velvoitteen, joka koski korvauksen maksamista yhteisvalvontajärjestölle, luokittelusta, unionin tuomioistuin katsoi, ettei tämä yhtiö ollut antanut vapaaehtoisesti suostumustaan tällaiseen maksuvelvoitteeseen Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, koska kyseinen velvoite oli asetettu tälle yhtiölle kansallisen oikeuden nojalla siitä syystä, että se saattoi markkinoille tallennusvälineitä Itävallan lainsäädännön mukaisesti.⁴³

88. Lopuksi olen taipuvainen katsomaan – vaikka myönnän, että käsiteltävässä asiassa esitetty ennakkoratkaisukysymys koskee rajatapausta –, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella, josta ilmenee lisäksi, ettei sopimusta koskevan asian käsitettä ole tulkittava suppeasti,⁴⁴ tässä ratkaisuehdotuksessa esitettyjen seikkojen nojalla voidaan katsoa, että käsiteltävässä asiassa kyseessä olevaa velvoitetta maksaa vuosittaisia jäsenmaksuja voidaan pitää velvoitteena, johon henkilö on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

89. Bryssel I a -asetuksella tavoitellut päämäärät tukevat lisäksi tätä ratkaisua.

90. Muistutan, että olisi oltava vaihtoehtoisia toimivaltaperusteita vastaajan kotipaikan mukaan määräytyvän toimivaltaperusteen lisäksi yhtäältä tuomioistuimen ja riita-asian läheisen liittymän vuoksi ja toisaalta moitteettoman lainkäytön helpottamiseksi.

42 Tuomio 21.4.2016 (C-572/14, EU:C:2016:286, 37 kohta).

43 Ks. tuomio 21.4.2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, 18 ja 37 kohta), jossa, kuten haluan täsmentää, myös suorituksen maksutapa määriteltiin kyseisessä lainsäädännössä. Unionin tuomioistuin on katsonut lisäksi, että yhtiön osakkeenomistajan kansallisen lain mukaisesti asetettua velvoitetta kolmansiin osapuoliin nähden ei voida pitää velvoitteena, johon tämä on vapaaehtoisesti antanut suostumuksensa Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla (ks. tuomio 18.7.2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490, 34-36 kohta).

44 On tosin totta, että unionin tuomioistuin on usein katsonut Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdan olevan poikkeus tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa olevasta vastaajan oikeuspaikkaa koskevasta yleisestä säännöstä ja että tätä ensimmäistä säännöstä on poikkeuksena tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 12.9.2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701, 17 ja 18 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Mielestäni unionin tuomioistuimen tämän asetuksen 7 artiklan 1 alakohta koskeva tulkinta osoittaa kuitenkin, että tässä säännöksessä tarkoitetun sopimusta koskevan asian käsitettä ei ole tulkittava suppeasti, mikä vahvistetaan lisäksi tuomiossa 20.1.2005, Engler (C-27/02, EU:C:2005:33, 48 kohta), jossa viitataan nimenomaisesti tuomioihin Peters Bauunternehmung ja Powell Duffryn (ks. vastaavasti julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus Kerr (C-25/18, EU:C:2019:86, 51 kohta).

91. Tuomioissa Peters Bauunternehmung⁴⁵ korostetaan tämän ensimmäisen seikan osalta, että ”koska kansallisissa oikeusjärjestyksissä säädetään useimmiten, että yhdistykseen liittymisestä johtuvien velvoitteiden täyttämisaikana on pidettävä yhdistyksen kotipaikkaa, [sopimusta koskevan asian oikeuspaikan] soveltamisesta on – – etuja käytännön kannalta: yhdistyksen kotipaikan tuomioistuin voi tavallisesti parhaiten käsittää yhdistyksen perustamiskirjaan, sääntöihin ja päätöksiin liittyvät seikat sekä ne olosuhteet, jotka liittyvät riidan syntymiseen”.

92. Edellyttäen, että kansallinen tuomioistuin katsoo käsiteltävässä asiassa olevansa kanteen perusteena olevan veloitteen täytäntöönpanopaikan tuomioistuin Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdan a–c alakohdan säännöissä tarkoitettulla tavalla, kuten asia mielestäni on,⁴⁶ tämä tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään pääasian.

93. Kuten Italian ja Liettuan hallitukset ovat tältä osin todenneet, tämän tuomioistuimen on katsottava voivan parhaiten käsittää Ordre des avocats du barreau de Dinantin perustamiskirjan, säännöt ja päätökset sekä ne olosuhteet, jotka liittyvät riidan syntymiseen. Pääasiassa on toisin sanoen kysymys tuomioistuimen ja riita-asian läheisestä liittymästä, joka on Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuna erityisen toimivallan perusteena.

94. Lisäksi kuten Italian hallitus perustellusti toteaa, tällä ratkaisulla voidaan välttää myös se, että mahdollisesti eri jäsenvaltioissa asuvia asianajajia koskevat maksuvaatimukset ja kysymykset, jotka koskevat niiden päätösten pätevyyttä, joihin nämä vaatimukset perustuvat, käsiteltäisiin eri tuomioistuimissa.⁴⁷ Ehdottamani ratkaisu on toisin sanoen myös moitteettoman lainkäytön tavoitteen mukainen.

V Ratkaisuehdotus

95. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa tribunal de première instance de Namurin esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 7 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että sellaisen kanteen, joka koskee veloitetta maksaa vuotuisia jäsenmaksuja, jotka muodostuvat lähinnä vakuutusmaksuista ja perustuvat asianajajayhteisön päätökseen – minkä selvittäminen on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävä –, kun asianajajien edellytetään kansallisen lain mukaisesti liittyvän tähän yhteisöön, on katsottava kuuluvan tässä artiklassa tarkoitettuna sopimusta koskevan asian käsitteen alaan.

45 Tuomio 22.3.1983 (34/82, EU:C:1983:87, 14 kohta).

46 Korostan, että esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus ei riitä sen määrittämiseksi, onko kansallinen tuomioistuin toimivaltainen käsittelemään pääasian, koska tähän kysymykseen vastaamiseksi on tarkasteltava myös sitä, onko kansallinen tuomioistuin kanteen perusteena olevan veloitteen täytäntöönpanopaikan tuomioistuin Bryssel I a -asetuksen 7 artiklan 1 alakohdan a-c alakohdan säännöissä tarkoitettulla tavalla. Kansallisen tuomioistuimen esittämä kysymys ei koske tätä seikkaa eikä se ole esittänyt tältä osin huomautuksia, mikä mielestäni osoittaa, että se katsoo olevansa kanteen perusteena olevan veloitteen täytäntöönpanopaikan tuomioistuin, jota tarkoitetaan tämän 7 artiklan 1 alakohdassa.

47 Ks. vastaavasti tuomio 10.3.1992, Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, 20 kohta).